

Innst. S. nr. 237

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

Dokument nr. 8:61 (2007-2008)

Innstilling fra utenrikskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Morten Høglund og Per Ove Width om aktiv inntrøden i NATOs rakettforsvarssystem

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Planen Strategic Defence Initiative (SDI) ble til under president Ronald Reagan på begynnelsen av 1980-tallet og er blitt kjent som Star Wars. Forslagsstillerne påpeker at hensikten var å kunne motstå et rakettangrep fra Sovjetunionen ved å skyte ned raketter før de nådde målene sine. Dagens prosjekt går under navnet Star Wars II. USA anser at rakettangrep fra land som Iran og Nord-Korea utgjør en trussel mot USA og Europa. Innen utgangen av 2008 regner USA med å ha utplassert 30 avskjæringsraketter på to ulike steder i USA. Amerikanske myndigheter vil innen 2011–2012 utplasserte et radarsystem i Tsjekkia og ti avskjæringsraketter i Polen. Systemet mottar informasjon om eventuelt innkommende raketter fra satellitter og varslingsradarer på marinefartøyer eller militærbaser på land.

Regjeringen har allerede nedfelt motstand mot disse planene i Soria Moria-erklæringen fra 2005. I erklæringen heter det at "Regjeringen skal arbeide for å skrinlegge dagens planer om rakettforsvar". Men i den senere tid har også medlemmer av Regjeringen endret syn på saken, blant annet uttalte utenriksminister Jonas Gahr Støre nylig at:

"Det som er annerledes, er at i 2005 var det snakk om at NATO vurderte å etablere et rakettforsvarssystem. Det som i dag er aktuelt å vurdere, er det amerikanske prosjektet. Altså ikke et NATO-prosjekt, men

at USA bygger sitt eget rakettforsvar. Så det er en annen type problemstilling, men en som også NATO må vurdere."

Det er etter forslagsstillernes syn nå nødvendig at Norge tar aktivt del i prosessen og slutter seg til rakettforsvaret i Europa. NATO kan allerede på toppmøtet i Bucuresti i april måtte ta stilling til om alliansen skal koble seg opp mot det planlagte amerikanske rakettforsvaret basert i Tsjekkia og Polen. Bulgarske myndigheter har uttrykt frykt for ikke å bli inkludert i USAs planer om å plassere rakettskjold i Europa. Det er derfor etter forslagsstillernes oppfatning viktig at Norge støtter opp om forslaget om å opprette et regionalt rakettforsvar.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å la Norge støtte og på lik linje med alle andre NATO-land tilslutte seg det amerikanske rakettskjoldet i Europa."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Erna Solberg og Finn Martin Vallersnes, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, fra Senterpartiet, Alf Ivar Samuelsen, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, vil vise til at det ikke er vanlig at Stortinget i vedtaksform instruerer Regjeringen i sikkerhetspolitiske saker. Stortinget har rutiner og organer som sikrer

den nødvendige kontakt mellom storting og regjering. Komiteen vil videre vise til at i spørsmålet om stillingtagen til USAs planer om et missilforsvar i Tsjekkia og Polen og de konsekvenser det har for NATO-alliansen, er Stortinget fortløpende orientert og konsultert.

Komiteen viser til Regjeringens prinsipielle standpunkt til de amerikanske planene om rakettskjold. Komiteen vil videre vise til at Norge har sluttet seg til kompromissformuleringen i slutterklæringen på NATOs toppmøte, der NATO erkjenner at det planlagte skjoldet vil bidra til beskyttelse av de allierte mot langtrekkende missiler. Komiteen vil imidlertid vise til at det pågår en diskusjon om hvorvidt rakettskjold fører til økt sikkerhet. NATO har også besluttet å utrede videre hvordan det planlagte amerikanske opplegget kan knyttes til et eventuelt fremtidig missilforsvar i NATO-regi for å sikre at alle NATO-land gis den samme beskyttelse. Komiteen har merket seg at det på dette punktet ikke er fattet noe endelig vedtak.

Komiteen er tilfreds med at det i NATO-møtets slutterklæring er lagt stor vekt på nedrustning og våpenkontroll. Komiteen vil understreke viktigheten av å styrke ikkespredningsavtalen og vil vise til den rollen Norge har som leder av den såkalte 7-landsgruppen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det i slutt-kommunikeet fra NATOs toppmøte i Bucuresti i april 2008, heter:

"Ballistic missile proliferation poses an increasing threat to Allies' forces, territory and populations. Missile defence forms part of a broader response to counter this threat. We therefore recognise the substantial contribution to the protection of Allies from long-range ballistic missiles to be provided by the planned deployment of European-based United States missile defence assets. We are exploring ways to link this capability with current NATO missile defence efforts as a way to ensure that it would be an integral part of any future NATO-wide missile defence architecture. Bearing in mind the principle of the indivisibility of Allied security as well as NATO solidarity, we task the Council in Permanent Session

to develop options for a comprehensive missile defence architecture to extend coverage to all Allied territory and populations not otherwise covered by the United States system for review at our 2009 Summit, to inform any future political decision."

Disse medlemmer har notert seg at den norske regjeringen ga sin uforbeholdne tilslutning til kommunikeet. Disse medlemmer kan vanskelig se at uttalelsen om missilforsvar er i tråd med den sitende regjeringens tiltredelseserklæring fra Soria Moria, men anser det som både nødvendig og positivt at Regjeringen har satt denne til side i dette spørsmålet.

Disse medlemmer finner det positivt at Regjeringen slutter seg til at et missilforsvar vil bidra til beskyttelse mot langtrekkende missiler. Disse medlemmer merker seg videre at vedtaket innebærer at det utredes hvordan det amerikanske missilforsvaret kan knyttes sammen med et NATO-system.

Disse medlemmer konstaterer at det er positiv fremdrift i arbeidet med å etablere et missilforsvar, og ser på denne bakgrunn ikke nødvendigheten av å støtte det fremlagte forslaget.

MERKNAD FRA ANNEN KOMITÉ

Utkast til innstilling er forelagt forsvarskomiteen som slutter seg til merknadene gitt av de respektive partiers medlemmer i utenrikskomiteen, og som ikke har øvrige merknader til innstillingen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råer Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument nr. 8:61 (2007-2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Morten Høglund og Per Ove Width om aktiv inntreden i NATOs rakettforsvarssystem – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 8. mai 2008

Olav Akselsen

leder

Marit Nybakk

ordfører